

प्रभाव दैनिक

National Daily

प्रभाव पब्लिकेशन प्रा.लि.
सिफल-७, काठमाडौं
०१-४३७३५७७, ९७६१८१५४००,
९८४११५१२१७, ९८४१२४६२६९
marketing2prabhav@gmail.com

पश्चिम नेपालबाट भित्रियो वर्षा

काठमाडौंमा हल्का वर्षाको सम्भावना

- » न्यून चापीय प्रणालीका कारण कैलाली, बैतडी, कञ्चनपुर, डडेलधुरा र दार्चुला क्षेत्रमा वर्षा
- » आज बिहानैबाट देशभर नै बादल लाग्ने र काठमाडौंमा पनि हल्कादेखि मध्यमसम्म वर्षा गराउन सक्ने
- » कोशी र मधेसमा तुलनात्मकरूपमा कम असर देखिने

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- मंगलबार साँफबाट पश्चिम नेपालमा वर्षा सुरु भएको छ। मंगलबार साँफ प्रवेश गरेको पश्चिमी न्यून चापीय प्रणालीका कारण कैलाली, बैतडी, कञ्चनपुर, डडेलधुरा र दार्चुला क्षेत्रमा वर्षा सुरु भएको हो।

सामाजिक सञ्जालमा प्रयोगकर्ताहरूले कैलालीको धनगढी, कञ्चनपुरको चाँदनी दोधारा क्षेत्रमा ठुले पानी परेको उल्लेख गरेका छन्। उनीहरूले वर्षाका कारण चुनावी कार्यक्रमसमेत प्रभावित भएको बताएका छन्। राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा)का हेमन्त ऐरले वर्षाका कारण बैतडीमा हुने कार्यक्रम अनिश्चित भएको बताएका छन्। आफू धनगढीमा रहेको उल्लेख गर्दै ऐरले बुधवारका लागि तय गरेको चुनावी घरदैलो अनिश्चित भएको बताएका हुन्।

जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, मौसम पूर्वानुमान महाशाखाका वरिष्ठ मौसमविद् वरुण पौडेलले चाँदनी दोधारा क्षेत्रमा पनि वर्षा सुरु भएको बताए। डोल्पा, हुम्लातिर भने आइतबारबाटै हिमपात सुरु भइसकेको छ। उक्त प्रणालीका कारण राति थप वर्षा र हिमपात हुँदै प्रणाली पूर्व सडै आउने पनि पौडेलले बताए।

पौडेलका अनुसार बुधवार बिहानैबाट देशभर नै बादल लाग्ने र काठमाडौंमा पनि हल्कादेखि मध्यमसम्म वर्षा गराउन सक्ने छ। प्रणाली पूर्वतर्फ सडै आउँदा कोशी र मधेसमा अलि कम असर देखिने

सम्भावना रहेको पनि पौडेलले बताए। मंगलबार साँफ दार्चुलामा एक घण्टामै १.४ मिलिमिटर र बैतडीमा ०.८ मिलिमिटर वर्षा भएको छ। यसैगरी कञ्चनपुरका विभिन्न क्षेत्रमा १.८ मिलिमिटरसम्म वर्षा भएको विभागले जनायो। विभागले साँफ सार्वजनिक गरेको विवरणमा मंगलबार राति गण्डकी, लुम्बिनी, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशलगायत बाँकी उच्च पहाडी तथा हिमाली भू-भागमा पूर्णतया बादल लाग्ने तथा बाँकी पहाडी र तराईका भू-भागमा आंशिक बादल लाग्ने छ। 'आज (मंगलबार) रातिदेखि भोलि (बुधवार) दिउँसोसम्म विभिन्न ठाउँमा हिउँ/पानी पर्ने सम्भावना छ। आज राति गण्डकी, लुम्बिनी, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशका धेरै स्थानहरूमा मध्यम हिमपात/वर्षा। भोलि सबै प्रदेशका उच्च पहाडी तथा हिमाली भू-भागका केही स्थानहरूमा मध्यम हिमपात/वर्षाको सम्भावना रहेको छ,' विभागले जारी गरेको बुलेटिनमा भनिएको छ, 'साथै, गण्डकी, लुम्बिनी, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशका बाँकी भू-भागका केही स्थानहरूमा मध्यम वर्षा तथा वागमती प्रदेश, मधेस प्रदेश र कोशी प्रदेशका पहाडी भूभागका थोरै स्थानहरूमा र कोशी प्रदेशको तराईका एक-दुई स्थानमा हल्का वर्षाको पनि सम्भावना रहेको छ।'

त्यसैगरी आज (बुधवार) काठमाडौंमा वर्षा हुने सम्भावना रहेको विभागले जनायो। उच्च पहाडी तथा हिमाली भू-भागमा पूर्णतया बादल लाग्ने छ, बाँकी पहाडी र तराईका भू-भागमा साधारणतया बादल लाग्ने बुलेटिनमा उल्लेख छ। 'उच्च पहाडी तथा हिमाली भू-भागका केही स्थानहरूमा मध्यम हिमपात/वर्षाको सम्भावना रहेको छ। गण्डकी, लुम्बिनी, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशका बाँकी भू-भागका केही स्थानहरूमा मध्यम वर्षा तथा वागमती प्रदेश, मधेस प्रदेश र कोशी प्रदेशका पहाडी भू-भागका थोरै स्थानहरूमा र कोशी प्रदेशको तराईको एक-दुई स्थानमा हल्का वर्षाको सम्भावना रहेको छ,' मौसम बुलेटिनमा भनिएको छ।

सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

सरकारलाई दबाब दिन माइतीघर मण्डलमा उत्रिए इपिएसपीडित

माग सम्बोधन नभएसम्म आन्दोलन जारी राख्ने घोषणा

■ ममता थापा

काठमाडौं- इपिएस भाषा परीक्षा उत्तीर्ण भएर कोरिया जान नपाएका युवाहरूले मंगलबार माइतीघर मण्डलमा धर्ना दिएका छन्। आफूहरूको मागलाई कसैले नसुनेकाले माइतीघरबाट दबाव दिन बाध्य भएको उनीहरूको भनाइ छ।

गत माघ ६ गतेदेखि भैसेपाटीस्थित एचआरडी कार्यालयमा धर्ना दिँदै आएका उनीहरूले आफूहरूको माग सम्बोधन नभएसम्म आन्दोलनबाट पछि नहट्ने अडान प्रस्तुत गरेका छन्। विगत एक वर्षदेखि सरकारले 'पहल गर्दै छ', 'कूटनीतिक पहल हुँदै छ' भनेर आफूहरूलाई भुल्काएकाले यसपटक निचोड निकालेरै छोड्ने उनीहरूको अडान छ। आन्दोलनमा भेटिएका राजेश लामाले आफूहरूले पटक-पटक धोका पाएकाले आन्दोलन जारी राख्ने बताए।

'हामीलाई कोरिया गएर छलफल गर्ने भनेर आश्वासन दिइएको छ। यसका लागि समन्वय नै भएको देखिँदैन,' लामाले भने, 'आन्दोलन स्थगित गर्ने भनेको हो तर हामीलाई पटक-पटक धोका भइसकेको छ। अब हामी रोकिँदैनौं।'

कोरियामा आज वार्ता हुँदै

कोरियामा त्यहाँको रोजगार तथा श्रम मन्त्रालय र नेपाली दूतावासका अधिकारीहरूबीच आज (बुधवार) इपिएसमार्फत जान नपाएका युवाहरूको विषयमा वार्ता हुने भएको छ। वैदेशिक रोजगार विभागअन्तर्गतको इपिएस शाखाका निर्देशक टीकाराम ढकालले आज

पीडित युवाहरूले कोटा थप गरेर ८० प्रतिशत रोजगारी सुनिश्चित गर्नुपर्ने, रोस्टर अवधि

नेपालका श्रम काउन्सेलर र कोरियाको श्रम मन्त्रालयका निर्देशकबीच वार्ता हुने बताए। 'बुधवार कोरियाको श्रम मन्त्रालय र नेपाली दूतावासको वार्ता छ। नेपालको तर्फबाट श्रम काउन्सेलर मैया कँडेल र कोरियाको श्रम मन्त्रालयका निर्देशकबीच वार्ता हुँदै छ,'

» क्रमशः पृष्ठ २ मा

बढाउनुपर्ने र छनोट प्रक्रियामा घुसपैठ भएकाले पारदर्शी बनाउनुपर्नेजस्ता माग राख्दै आएका छन्। सन् २०२५ मा

प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचन

उम्मेदवार घरदैलोमा नेतृत्व घोषणापत्र लेख्दै

- » कांग्रेसले सभापति गगन थापाको नेतृत्वमा र एमालेले अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीको नेतृत्वमा घोषणापत्र लेख्न अन्तिम चरणमा
- » नेकपाले नारायणकाजी श्रेष्ठको नेतृत्वमा र रास्वपाले डा स्वर्णिम वाग्लेको नेतृत्वमा घोषणापत्र लेख्दै
- » एमाले लोकतन्त्रलाई लयमा ल्याउने, समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीजस्ता पुरानै एजेण्डा अधि साडै, कांग्रेससहित अरू दल भने यथार्थवादी नारा तय गर्दै

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- फागुन २१ गते हुन लागेको प्रतिनिधिसभा निर्वाचनका लागि उम्मेदवारहरू घरदैलो धाउन थालेका छन्। उम्मेदवारहरूले आफू नै शैलीको नारासमेत तयार गरिसकेका छन्।

दलहरूले भने घोषणापत्र तयार नपार्दा उनीहरू खाली हात मत मागिरहेका छन्। निर्वाचनमा एजेण्डा नै पहिलो विषय भन्दै मतदाताले भने घोषणापत्र खोजेका छन्। घोषणापत्र लेखनमा के गर्दै छन् त दलहरू। प्रमुख दल नेपाली कांग्रेसले सभापति गगन थापाको नेतृत्वमा घोषणापत्र लेख्न सुरु गरिसकेको जनाएको छ।

मंगलबार ललितपुरस्थित पार्टीको केन्द्रीय कार्यालय सानेपामा पत्रकार सम्मेलन आयोजना गरी कांग्रेसले घोषणापत्र लेख्न सुरु भएको जनाएको हो। कांग्रेसले आगामी निर्वाचनका लागि सार्वजनिक गर्ने घोषणापत्रमा 'भिजन-१०' समेटिने पार्टी प्रवक्ता देवराज चालिसेले बताए। घोषणापत्रले मुलुकको यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दै सुशासन,

विकास र व्यावहारिक कार्ययोजनालाई मुख्य आधार बनाउने उनले बताएका छन्।

गगन नेतृत्वमा पहिलोपटक आउन लागेको घोषणापत्रका लागि विज्ञहरूसँग छलफल लिइसकेको प्रवक्ता चालिसेको भनाइ छ। उनले कांग्रेसको घोषणापत्र केवल आकांक्षा र प्रतिवद्धतामा सीमित नभइ यथार्थपरक रहने बताए। 'कार्यान्वयन गर्न आवश्यक स्रोत र उपायसमेत स्पष्टरूपमा उल्लेख गरिने छ। घोषणापत्रमा स्रोत व्यवस्थापनका उपायहरू पनि समेटिन्छन्,' चालिसेले भने।

स्थानीय तह, क्षेत्र र जिल्लाबाट आएका सुभाबलाई एकीकृत गरेर राष्ट्रिय आवश्यकतासँग जोडिनेसमेत उनले बताए। घोषणापत्रमा जेन-जी विद्रोहका क्रममा उठेका सवालहरूसमेत कांग्रेसले समेट्ने तयारी गरेको छ। 'कांग्रेसले गर्न सक्ने क्षमता, व्यावहारिकता र कार्यान्वयनयोग्य कार्यक्रम समेटिएको घोषणापत्र ल्याउँछ। यो घोषणापत्रले हरेक नागरिकको मन छुने, सबै वर्ग, क्षेत्र र समुदायको भावना अटाउने प्रयास गर्ने छ,' चालिसेले भने।

कांग्रेसले गर्न सक्ने क्षमता, व्यावहारिकता र कार्यान्वयनयोग्य कार्यक्रम समेटिएको घोषणापत्र ल्याउँछ। यो घोषणापत्रले हरेक नागरिकको मन छुने, सबै वर्ग, क्षेत्र र समुदायको भावना अटाउने प्रयास गर्ने छ।

■ देवराज चालिसे

प्रवक्ता, नेपाली कांग्रेस

कांग्रेसको घोषणापत्रले वर्तमान चुनौती र भविष्यको दिशालाई एकैसाथ सम्बोधन गर्दै विश्वासयोग्य विकल्प प्रस्तुत गर्ने तयारी गरेको छ। पार्टीले घोषणापत्रमार्फत स्थिरता, उत्तरदायित्व र समावेशी विकासको स्पष्ट खाका जनतासामु राख्ने तयारी गरेको

काठमाडौंका नौ स्थान महिला निर्वाचन अधिकृतको कमाण्डमा

काठमाडौं सबैभन्दा ठूलो निर्वाचन क्षेत्र भएको जिल्ला हो। यहाँका अधिकांश स्थानको जिम्मेवारी सरकारले महिलाहरूलाई सुम्पेको छ, जुन विश्वास र भरोसाले जिम्मेवारी पाएका छौं, हामीले इमानदारिताका साथ निभाएका छौं।

■ चमिला भट्टराई

मुख्य निर्वाचन अधिकृत, काठमाडौं-३

■ मधु शाही

काठमाडौं- आगामी फागुन २१ गतेका लागि निर्धारित प्रतिनिधिसभा सदस्यको निर्वाचनको तयारी अन्तिम चरणमा पुगेको छ। निर्वाचन घोषणा भएयता निर्वाचन हुने वा नहुने आशंकाका बीचबाट सुरु भएको निर्वाचनको तयारी अहिले सुनिश्चिततातर्फ अधि बढेको छ। निर्वाचन गराउने कार्यदिश पाएको सरकारले यसलाई प्रमुख प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाएको छ। जसका कारण

महिला मुख्य निर्वाचन अधिकृत को कहाँ ?	
निर्वाचन क्षेत्र	नाम
काठमाडौं-२	शान्ति न्यौपाने
काठमाडौं-३	चमिला भट्टराई
काठमाडौं-४	कृष्णा भण्डारी
काठमाडौं-५	श्रद्धा रिजाल
काठमाडौं-६	चपला पोखरेल
काठमाडौं-७	सविता शर्मा
काठमाडौं-८	सम्फना खनाल
काठमाडौं-९	मेनुका घिमिरे
काठमाडौं-१०	अमृताकुमारी शर्मा

अहिले मुलुक निर्वाचनमय बनेको छ। त्यसबाट संघीय राजधानी काठमाडौं अछुतो रहने कुनै भएन। काठमाडौं सबैभन्दा बढी निर्वाचन क्षेत्र भएको जिल्ला हो। यहाँ १० वटा निर्वाचन क्षेत्र छन्। प्रत्येक निर्वाचनमा काठमाडौंका १० वटै निर्वाचन क्षेत्रको चर्चा विशेष रहन्छ। यसपटक पनि राजनीतिक दलहरू यी निर्वाचन क्षेत्रमा आफ्नो बलियो उपस्थिति कायम गर्न हरसम्भवले प्रयास गरिरहेका छन्। अझ जेन-जी आन्दोलनका कारण हुन लागेको निर्वाचनले अझ विशेष बनेको छ। त्यसको जिम्मेवारी सरकारले महिला निर्वाचन अधिकृतको काँधमा सुम्पेको छ।

काठमाडौं निर्वाचन क्षेत्र नं ३ की मुख्य निर्वाचन अधिकृत चमिला भट्टराई यसलाई सकारात्मकरूपमा लिनुपर्ने बताउँछिन्। 'काठमाडौं सबैभन्दा ठूलो निर्वाचन क्षेत्र भएको जिल्ला हो। यहाँका अधिकांश स्थानको जिम्मेवारी सरकारले महिलालाई सुम्पेको छ, जुन विश्वास र भरोसाले जिम्मेवारी पाएका छौं, हामीले इमानदारिताका साथ निभाएका छौं,' उनले भनिन्। महालेखा नियन्त्रक कार्यालयकी निर्देशक भट्टराई महिलाले अवसर पाउने हो भने जिम्मेवारीपूर्वक कर्तव्य पालना गर्ने बताउँछिन्।

» क्रमशः पृष्ठ २ मा

Email: savingbachan@gmail.com, Web: www.bachansaving.com

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

‘राइट टु रिजेक्ट’ खोई ?

आगामी फागुन २१ गते आमनिर्वाचन हुँदै छ । मुलुकमा व्याप्त भ्रष्टाचार, बेथितिबिरुद्ध जेन-जी पुस्ताले गरेको विद्रोहले संसद् विघटन भएसँगै नयाँ प्रतिनिधिसभाका लागि निर्वाचनको मिति तय भएको हो । तर निर्वाचनमा माग लिने तर उम्मेदवार मन नपरेका कारण भोट नहाल्ने मतदाताका लागि ‘राइट टु रिजेक्ट’ को प्रावधान विकसित देशहरूमा छ ।

त्यही ‘राइट टु रिजेक्ट’ को अधिकारलाई सुनिश्चित गर्न प्रधानमन्त्रीको कार्यालय, कानुन मन्त्रालय र निर्वाचन आयोगका नाममा यसअघि नै सर्वोच्च अदालतले निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिसकेको छ । तर सो निर्देशनात्मक आदेश जारी भएको १२ वर्ष बितिसक्दा पनि अदालतको आदेश कार्यान्वयन हुन सकेको छैन । अझ जेन-जी विद्रोह नै बेथितिको अन्त्यका लागि थियो । त्यही बेथितिकोबिरुद्ध बनेको सरकारले सर्वोच्चको आदेश र मतदाताको अधिकारलाई कार्यान्वयन नगर्नु भनेको अदालतको अवहेलना गरिएको हो भन्दा फरक पर्दैन ।

लोकतान्त्रिक अभ्यास गर्ने हो भने मतदातालाई उम्मेदवार मन नपरे पनि मतदान गर्नुपर्ने बाध्यताको अन्त्य ‘राइट टु रिजेक्ट’ ले गर्दछ । त्यसकारण अहिले प्रत्यक्षतर्फको मतपत्र छापने क्रममा छ । निर्वाचन आयोगले आफूलाई पारदर्शी र मतदाताको अधिकारलाई सुरक्षित गर्ने हो भने ‘राइट टु रिजेक्ट’ को व्यवस्थासहितको मतपत्र छान्नुपर्ने देखिन्छ ।

जेन-जी विद्रोहपछि पनि आमनिर्वाचनमा होमिएका उम्मेदवारहरूको विभिन्न खाले अवस्थालाई हेर्ने हो भने मतदाताहरू सन्तुष्ट छैनन् । त्यसकारण पनि मतदाताले ‘राइट टु रिजेक्ट’ खोजेका हुन् । निर्वाचनलाई भयरहित र शान्तिपूर्ण वातावरणमा सम्पन्न गर्नका लागि निर्वाचन आयोगले सचेतना अभियान चलाईराख्दा मतदाताको मत दिने वा नदिने अधिकारलाई सुरक्षित गर्दै सम्पूर्ण मतदातालाई मतदान केन्द्रसम्म पुग्ने वातावरण पनि ‘राइट टु रिजेक्ट’ ले गर्न सक्छ ।

‘राइट टु रिजेक्ट’ ले विगतमा जस्तै मतदानस्थलमा पुग्ने मतदाताको संख्या नै कमी हुन नदिन यसले महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्न सक्छ । उम्मेदवार मन नपरेपछि निर्वाचनमा नै मतदाताहरू सहभागी नहुने प्रमुख कारण पनि यही नै हो । त्यही भएर पनि सम्मानित अदालतले मतदाताको अधिकारलाई सुनिश्चित गर्न र मतदान केन्द्रसम्म पुगेर आफ्नो उपस्थिति जनाउनका लागि पनि ‘राइट टु रिजेक्ट’ को पक्षमा निर्देशनात्मक आदेश दिएको हो । त्यो पनि एक पटक होइन दुई-दुई पटक । तसर्थ, निर्वाचन आयोगले आत्मन आमनिर्वाचनमा ‘राइट टु रिजेक्ट’ को व्यवस्था गरोस् ।

न.राज ठकाल

“स्वच्छ ऊर्जाको कार्यान्वयनबाट नेपालको हरित अर्थतन्त्र विकासका लागि स्वच्छ खाना पकाउने ऊर्जा, वितरित नवीकरणीय ऊर्जा, विद्युतीय सवारी (ई-मोबिलिटी), आधुनिक र कृषि क्षेत्रमा ऊर्जा दक्षतालगायत क्रियाकलापमा लगानीका सम्भावनाहरू रहेका छन् । अर्थतन्त्रको न्यून कार्बनीकरणका अवसर तथा चुनौतीहरू एवं मिश्रित लगानीबाट लिन सकिने लाभको पहिचान गर्न तथा स्वच्छ ऊर्जा क्षेत्रको लगानीलाई स्तरोन्नति गर्दै लैजानुपर्ने देखिन्छ । नेपालले राष्ट्रिय लक्ष्य तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धताहरूमा डिकार्बनाइजेसनलाई प्राथमिकतामा राखेको छ ।

श्रम सरोकार

वैदेशिक रोजगारीमा जाने श्रमिकका लागि आवश्यक जानकारी

- ❖ वैदेशिक रोजगार विभागबाट श्रम स्वीकृति लिएरमात्र जानुपर्दछ ।
- ❖ सरकारले खुला गरेका मुलुकहरूबाहेक वैदेशिक रोजगारका लागि जान नहुने देशहरू विभागको वेबसाइटमा हेर्न सकिन्छ ।
- ❖ १८ वर्ष उमेर पूरा नभई वैदेशिक रोजगारमा जान पाइदैन । खाडी मुलुकमा जान महिला घरेलु कमदारको हकमा २४ वर्ष उमेर पूरा भएको हुनुपर्दछ ।
- ❖ श्रम स्वीकृति लिएर व्यक्तिगतरूपमा पनि वैदेशिक रोजगारमा जान सकिन्छ ।
- ❖ वैदेशिक रोजगारमा जानुअघि कम्तीमा १० लाख रूपैयाँ बराबरको विमा गराउनुपर्दछ ।
- ❖ सरकारबाट स्वीकृति प्राप्त स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य जाँच गराएर मात्र जानुपर्दछ ।
- ❖ वैदेशिक रोजगारमा प्रस्थान गर्नुअघि पूर्वप्रस्थान अभिमुखीकरण तालिम अनिवार्य लिनुपर्दछ । महिला कामदारले अभिमुखीकरण तालिमका लागि तिरैको रकम वैदेशिक रोजगार बोर्डबाट सोधभर्ना पाइन्छ ।
- ❖ वैदेशिक रोजगारमा जान रोजगारदाता र पठाउने कम्पनीसँग करार गर्नुपर्दछ ।
- ❖ श्रम स्वीकृतिका लागि करार अवधि तीन वर्षसम्मको भएमा एक हजार ५०० रूपैयाँ र तीन वर्षभन्दा बढीको भएमा दुई हजार ५०० रूपैयाँ कल्याणकारी कोषमा जम्मा गर्नुपर्दछ ।
- ❖ विभागले तोकेबमोजिम सीपको तालिम लिई सोको प्रमाणपत्र पेस गर्नुपर्दछ ।
- ❖ वैदेशिक रोजगारमा जाँदा स्वदेशी विमानस्थलको प्रयोग गर्नुपर्दछ ।
- ❖ म्यानपावर कम्पनीलाई तिरैको पैसाको रसिद लिनुपर्दछ ।
- ❖ सम्झौताबमोजिम रोजगार उपलब्ध नगराएमा कामदार वा निजको आफन्तले विभागसमक्ष क्षतिपूर्तिका लागि उजुरी दिन सक्ने छ ।
- ❖ कामदारले आर्जन गरेको रकम बैंक वा इजाजत प्राप्त बैंकिङ सेवा प्रदान गर्ने संस्थामार्फत स्वदेश पठाउनुपर्छ ।
- ❖ करारबमोजिम सुविधा नपाई कामदार अलपत्र परी स्वदेश फर्काउन परेमा म्यानपावरले नै स्वदेश फर्काउनुपर्ने छ ।
- ❖ कामदारले भिसाको म्याद, करार अवधि र श्रम स्वीकृतिको म्याद सकिएपछि स्वदेश फर्कनुपर्दछ ।

पाठक मञ्च

चुनाव जित्न मनलाग्दी बोल्दै बालेन

भ्रष्टाचार अन्त्य र सुशासन कायम गराउने भन्दै गत भदौ २३ गते जेन-जी पुस्ताले आन्दोलन आह्वान गरे । त्यतिबेला केपी शर्मा ओली नेतृत्वको सरकार थियो । काठमाडौँ महानगरपालिकाका तत्कालीन मेयर बालेन्द्र (बालेन) शाह र नखु जेलमा रहेका राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा) सभापति रवि लामिछानेले सो आन्दोलनमा पूर्णसमर्थन जनाएका थिए । बालेनले त आफू २८ वर्ष कटिसकेकोले आन्दोलनमा आउन नसक्ने जनाउँदै सो उमेरभन्दा कम भएकालाई उपस्थिति जनाउन आह्वान गरे । भदौ २३ गते युवाहरू सडकमा ओर्लिए । स्कूल वा कलेज ड्रेसमै भोला बोकेर विद्यार्थीहरू आन्दोलनमा आएका थिए । आन्दोलन शान्तिपूर्णरूपमा चलिरहेको थियो । तर, तब आन्दोलनकारीहरूले संसद् भवन छिर्न वा तोडफोड गर्न खोजे, तब प्रहरीले नचाहँदा नचाहँदै बल प्रयोग गर्नुपर्थ्यो । दुर्भाग्यवश सो दिन १९ जनाले ज्यान गुमाए । त्यसपछि मुलुक नै शोकमा थियो । तर, काठमाडौँका तत्कालीन मेयर बालेन र रविले हिसा भड्काउने काम गरे । बालेनले तत्कालीन प्रधानमन्त्री ओलीलाई फेसबुकमा जथाभावी गालीगलौज गरे । जबकि, प्रहरीलाई गोली हान्न उनले निर्देशन दिएका थिएनन् । बालेनको स्टार्टस अनि रविको समर्थनपछि भोलिपल्ट इतिहासमै नभएको विध्वंस हुन पुग्यो । त्यसक्रममा दर्जनौले ज्यान गुमाए त नेपालीको इतिहास सिंहदरवारसहितका संरचना जलेर खरानी बने । सबै ध्वस्त भएपछि अनि बल्ल बालेनले फेसबुकमा स्टार्टस लेखे, जेन-जीलाई रोकिन । त्यतिबेला मुलुक सरकारविहीन थियो । तत्कालीन प्रधानमन्त्रीसहित राजनीतिक

दलका नेता, उच्च पदस्थ सरकारी कर्मचारीहरू नेपाली सेनाको सुरक्षामा थिए । उता, बालेनका प्रहरीहरूचाहिँ सिंहदरवार जलाउनेलाई मिनरल वाटर बाँडिरहेका थिए । अन्ततः सरकार ढल्ग्यो, देश खरानी बन्यो । फेरि बालेनको स्टार्टस आयो कि संसद् विघटन गर्नुपर्छ । बालेन र रविकै साथमा भदौ २७ गते पूर्वप्रधानन्यायाधीश सुशीला कार्की प्रधानमन्त्री बनिन् । उनले प्रधानमन्त्रीको शपथ खालेलगत्तै प्रतिनिधिसभा विघटन गरेर फागुन २१ गते चुनावको मिति घोषणा गरिन् । जेन-जी आन्दोलनमा झण्डै ७६ जनाले ज्यान गुमाए । खबौँको सार्वजनिक र निजी सम्पति खरानी बन्यो । मुलुक इतिहासकै कठिन र गम्भीर मोडमा पुग्यो । र, नेपाललाई अन्य मुलुकभन्दा धेरै पछाडि धकेलिदिएको छ । अन्तरिम सरकारको अर्थमन्त्रीमा अर्थविज्ञ रामेश्वर खनाल नियुक्त भए । यो सरकारमा प्रायःजसो भूपकर्मचारी भन्त्री बनेका छन् । अर्थमन्त्री हुनेवित्तकै खनालले देशभर विद्यालय, पाटीपौवा, सडक, अस्पताल, पुललगायत जनताको दैनिकीसँग जोडिएका कार्यक्रमको बजेट कटौती गरिदिए । र, त्यसबाटै चुनावका लागि स्रोत जुटाए । चुनावमा २७ अर्ब खर्च हुने र यसैबाट चुनाव गराउने उनको भनाइ थियो । आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बजेट जेठ १५ गते तत्कालीन ओली सरकारका अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेलले ल्याएका थिए ।

जसमा सरकारी कर्मचारीलाई मासिक तीन हजार धेरैग्री भत्ता दिने भनियो । बागमती प्रदेश सरकारले असार १ गते बजेट ल्यायो । बजेटमा कर्मचारीलाई पाँच हजार महँगो भत्ता दिने व्यवस्था गरिएको थियो । सरकारी कर्मचारीले

अवकाशपछि पेन्सन पाउँछन् । त्यसमा पनि ७५ वर्ष लाग्नेवित्तकै भूपकर्मचारीको पेन्सनमा १० देखि २० प्रतिशत थप गरिन्छ । अर्थमन्त्री खनालले विकास बजेट कटौती गर्दा अनावश्यक कर्मचारी भने हटाएनन् । करार, ज्यालादारी कर्मचारी अहिले पनि लाखौँको संख्यामा छन् । कर्मचारीको सेवासुविधा, भत्ता पनि रोकिएन । सार्वजनिक विदाको दिन होस् या अफिस टाइमवाहेकमा पनि सरकारी गाडीहरू गुडिरहेका देखिन्छन् । जनप्रतिनिधि, कर्मचारीद्वारा गाडीको दुरुपयोग गर्ने क्रम जारी छ । तर, अर्थमन्त्री हुनेवित्तकै अनावश्यक कर्मचारी हटाउने, गाडीको दुरुपयोग रोकनेजस्ता वाचा गरेका खनालले अहिलेसम्म केही गरेका छैनन् । जनताको बजेट काटिदिएपछि उनी अन्यमा मौन छन् । यस्तै, जेन-जी आन्दोलनमा ज्यान गुमाएका ७६ जनामध्ये ४५ जनालाई मात्र सहिद घोषणा गरियो । सहिद घोषणा गरिएकालाई १५ लाख क्षतिपूर्ति दिइयो । अब उनीहरूलाई मासिकरूपमा रकम पनि दिनुपर्छ । तर, आन्दोलनकै क्रममा ज्यान गुमाएका बाँकीलाई न सहिद घोषणा गरियो न १५ लाख क्षतिपूर्ति दिइयो । यो सरकारले त नागरिकबीच पनि विभेद गरेको छ । जेन-जी आन्दोलनमा घाइते भएका हजारौंलाई सरकारले अबै खर्चिएर उपचार गर्‍यो । सँगै घाइतेहरूलाई वर्गीकरण गर्दै मासिक नौदेखि १८ हजारसम्म भत्ता उपलब्ध गराउने निर्णय गरिएको छ । आन्दोलनको नाममा तोडफोड, आगजनी र लुटपाट गर्नेमध्ये ५९१ जनालाई प्रहरीले समातेको थियो । तर, सुशीला कार्की सरकारले उनीहरूलाई विनासर्त रिहा गर्नुका साथै थपलाई पनि पक्राउ नगर्न प्रहरीलाई निर्देशन

दियो । जेन-जी आन्दोलनको नेतृत्व गर्ने बालेन र रवि हुन् र सुशीला उनीहरूद्वारा परिचालित हुन् भन्ने कुरा अहिले जनताले बुझेका छन् । आन्दोलनको बेला फेसबुकमा बालेनको पटकपटक स्टार्टस, रवि जेलबाट भानु अनि यत्रो वर्षदेखि मौन सुशीला कार्की एकाएक सडकमा उत्रिनुले उनीहरूकै योजनामा आन्दोलन भएको देखिन्छ । आफूलाई जेन-जी अगुवा बताउँदै हिँडेका सुधन गुरुङ त बालेनकै पुराना दोस्त भइहाले । सार्वजनिक विदाको दिन आफ्नी श्रीमती चढेको सरकारी गाडी ट्राफिकले दुई मिनेट रोक्दा ०८० भदौ १६ गते बालेनले सिंहदरवार जलाइदिने चेतावनी दिएका थिए । यतिमात्र होइन, राजनीतिक दलका नेताहरूलाई टुकुचामा गाड्छुसम्म भनेका थिए । नभन्दै उनले सिंहदरवार जलाईदिए र नेताहरूलाई भानुपर्ने स्थिति खडा गरिदिए । आउँदो चुनावमा ओली र बालेनले भाषा क्षेत्र नम्बर ५, बाट प्रतिस्पर्धा गर्दै छन् । रविले बालेनलाई भावी प्रधानमन्त्रीको रुपमा घोषणा गरिसके । जनप्रतिनिधि केवल पद होइन, जनतासँग जोडिएको विषय हो । सञ्चारकर्मीहरूले ओली र बालेनलाई सार्वजनिक वहसका लागि बोलाएका थिए । ओली त्यसका लागि तयार भए तर बालेनले म ‘हत्यारा’ सँग बस्दिन भनेका छन् । नेपालको कुनै पनि कानुन वा संविधानले सो शब्दलाई मान्यता दिएको छैन । कर्तव्य ज्यान मुद्दामा अदालतले दोषी ठहर गरेर जेल पठाएपछि त कैदी बन्नुपर्छ । अनि बालेनले कुन कानुन र संविधानमा टेकेर प्रमाणबिने ओलीलाई हत्यारा भनेको ? उनले जवाफ दिनुपर्छ ।

- रुषा थापा, भक्तपुर

उपस्थित भई स्वच्छ ऊर्जाको कार्यान्वयनबाट हरित अर्थतन्त्रको विकासमा तीव्रता दिनका लागि रणनीतिक दृष्टिकोणसम्बन्धी छलफल/अन्तरक्रिया गर्ने अवसर जुटाउने छ ।

स्वच्छ ऊर्जा प्रवर्द्धनमा केन्द्रको पहल

स्वच्छ ऊर्जाको माध्यमबाट नेपालको न्यून कार्बन विकास, सामाजिक आर्थिक समुन्नति र हरित अर्थतन्त्र विकासमा केन्द्रको महत्त्वपूर्ण योगदान रहँदै आएको छ । केन्द्रले नवीकरणीय ऊर्जा तथा ऊर्जा दक्षताको क्षेत्रमा हासिल गरेका उपलब्धिहरूले न्यून कार्बनीकरणमा महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएको छ । सरकारले नवीकरणीय ऊर्जा, ऊर्जा दक्षता र स्वच्छ ऊर्जा रूपान्तरणका कार्यहरूलाई अघि बढाउन बलियो कानुनी आधार खडा गर्ने उद्देश्यका साथ नवीकरणीय ऊर्जा तथा ऊर्जा दक्षता सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक अघि बढाएको छ । यस क्षेत्रमा हासिल गरेका उपलब्धिहरूलाई संस्थागत गर्न नवीकरणीय ऊर्जा तथा ऊर्जा दक्षता सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयकलाई ऐनको रूप दिने कार्यलाई निर्वाचित संसदले पारित गर्ने विश्वास गरिएको छ ।

केन्द्रले हालसम्म लघु तथा साना जलविद्युत्, सुधारिएको पानीघट्ट, सौर्य/सौर्य-वायु मिनिग्रिड, घरेलु सौर्य विद्युत् प्रणाली, संस्थागत सौर्य विद्युत् प्रणाली, सौर्य सडक बत्ती, मठमन्दिर तथा होमस्टेमा सौर्य ऊर्जा प्रणाली, घरायसी बायोग्यास, संस्थागत, सहरी तथा व्यावसायिक बायोग्यास, सुधारिएको चुलो, विद्युतीय चुलोलगायत परिविधि विस्तारबाट समग्रमा देशको करिब ३७ लाख घरधुरीमा स्वच्छ नवीकरणीय ऊर्जा प्रविधिको सेवा पुऱ्याएको छ । कूल विद्युत् पहुँचमा नवीकरणीय ऊर्जा प्रविधिको हिस्सा करिब छ प्रतिशत रहेको छ । विद्युत् पहुँच विस्तार र खाना पकाउने स्वच्छ ऊर्जा प्रविधिको क्षेत्रमा केन्द्रले विशेष जोड दिँदै आएको छ । नवीकरणीय ऊर्जाको क्षेत्रमा ५०० भन्दा बढी कम्पनीहरू क्रियाशील रहेका छन् जसबाट प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्षरूपमा ४० हजारभन्दा बढी रोजगारी सिर्जना भएको छ ।

साथै, केन्द्रले सन् २००५ देखि नवीकरणीय ऊर्जा प्रविधिमा आधारित कार्बन व्यापारसम्बन्धी कार्यको थालनी गरेको हो । केन्द्रले स्वच्छ विकास संयन्त्रअन्तर्गत आठवटा आयोजनाबाट हालसम्म कूल ६६ लाख ८० हजार मेट्रिकटन सुनिट प्रमाणित कार्बन उत्सर्जन न्यूनीकरण उत्पादन गरी कार्बन व्यापारमार्फत करिब ३६.०११ मिलियन अमेरिकी डलर आम्दानी गरेको छ भने यी कार्बन परियोजनाको सञ्चालनबाट भविष्यमा थप आम्दानी हुने सुनिश्चित गरेको छ । नेपालको संविधानले लिएको समावेशी आर्थिक सामाजिक विकासको लक्ष्य हासिल गर्न नवीकरणीय ऊर्जाको विस्तार र ऊर्जा दक्षताको बाटो अवलम्बन गरी स्वच्छ ऊर्जा रूपान्तरणको बाटो अपनाउनु अपरिहार्य रहेको छ । यसका लागि प्रभावकारी र परिणाममुखी सहकार्य जरुरी देखिन्छ ।

(वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रका

कार्यकारी निर्देशक ढकालसँग राससले गरेको

कुराकानीमा आधारित)

